

Standaarden: het gezicht van de huisarts

In dit eerste nummer van *Huisarts en Wetenschap* in het nieuwe jaar vindt u de eerste NHG-standaard. Daarmee is een begin gemaakt met een lange reeks. Elke maand zal een nieuwe standaard in *Huisarts en Wetenschap* verschijnen. Op het planbord van het bureau van het Genootschap zijn de onderwerpen voor standaarden al tot ver in 1990 ingevuld. Wat nog belangrijker is, tot nu toe loopt alles precies volgens het tijdschema. Het lijkt dus gehaald te worden: een continue produktie van standaarden.

Dit alles mag tot tevredenheid stemmen. Het is ook een reden nog eens enkele aspecten van het formuleren van standaarden te belichten.

Waarom standaarden formuleren?

In de veranderende structuur van de gezondheidszorg is het de opgave van de huisartsgeneeskunde haar meerwaarde in de gezondheidsmarkt te bewijzen en duidelijk aan te tonen. De huisartsen dienen zelf aan te geven waarvoor ze staan en hoe, gegeven de huidige stand van kennis, het huisartsenvak het beste vorm gegeven kan worden. Daartoe wil het standaardbeleid van het Genootschap een hulpmiddel zijn. De standaarden geven het gezicht van de huisartsgeneeskunde zijn vorm, kleur en herkenbaarheid. Door de standaarden weten patiënten, maar ook andere hulpverleners, waar ze bij de huisarts op kunnen rekenen.

Het gevaar is echter niet denkbeeldig dat normen en standaarden kunnen leiden tot nieuwe frustraties bij huisartsen, hetgeen ontmoedigend zou kunnen werken. Om dit gevaar te beperken, is het noodzakelijk dat standaarden allereerst en voornamelijk door huisartsen zelf worden opgesteld. Natuurlijk wordt daarbij, waar nodig, de mening van specialisten en patiënten gevraagd. Hun inbreng wordt echter, tesamen met de gehele standaard, door praktiserende huisartsen getest op haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Zo wordt voorkomen dat te specialistische of onrealistische elementen in standaarden worden vastgelegd.

Een standaard kan nooit zo gedetailleerd zijn dat hij voor alle mogelijke varianten van de werkelijkheid kan opgaan. Het bestaan van een standaard ontslaat de huisarts niet van de noodzaak creatief, op een persoonlijke manier rekening te

houden met de specifieke omstandigheden van iedere patiënt. Bij elke te publiceren standaard wordt dit uitdrukkelijk vermeld.

De wetenschappelijke ontwikkelingen kunnen soms zeer snel gaan. Wat vandaag nog juist geacht wordt, blijkt morgen achterhaald. Dit brengt met zich mee dat het Genootschap telkenjare de reeds eerder geformuleerde standaarden zal moeten bijwerken. Ieder jaar zal de Ledenvergadering van het NHG de reeds bestaande standaarden opnieuw moeten accorderen.

Aldus door huisartsen zelf opgestelde en bijgehouden standaarden kunnen op drie manieren een hulp zijn voor praktiserende huisartsen.

- Allereerst kan een standaard voor de huisarts een houvast zijn, iets waaraan hij kan refereren in zijn contacten met andere hulpverleners, met name ook specialisten. Ook tegenover patiënten kan de standaard gepresenteerd worden als een wetenschappelijk verantwoorde manier om bepaalde problemen aan te pakken.
- In de tweede plaats is de standaard te zien als een uitdaging aan de huisarts. In die gevallen waarin hij nog niet geheel voldoet aan de standaard, wordt hem een duidelijk omschreven doel voor ogen gehouden, waarnaar hij met gerichte nascholing en toetsing kan streven. De Commissie Deskundigheidsbevordering van het Genootschap streeft ernaar, waar mogelijk, de deskundigheidsbevordering via de kanalen van de SDH mede te richten op de standaarden.
- De derde hulp die standaarden voor de huisarts kunnen zijn, ligt wat meer op het collectieve vlak. Door als beroepsgroep van huisartsen standaarden te formuleren wordt het huisartsenvak als zodanig onderbouwd en uitgebouwd. De huisartsgeneeskunde krijgt een eigen, herkenbaar gezicht. Dat leidt tot een groter gevoel van eigenwaarde bij de huisartsen zelf. Daarnaast zal het bijdragen aan meer respect en waardering voor dat huisartsenvak bij specialisten, andere hulpverleners, en vooral ook patiënten.

V.C.L. Tielens,
voorzitter NHG